

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

๑. บทว่า อภูจาสี ได้แก่ สำเร็จการขึ้น อธิบายว่า ได้เป็นผู้ขึ้นอยู่แล้ว ๆ ความจริง เทวดา ขึ้นเว้นโทษการขึ้น ๖ ประการคือ ขึ้นข้างหลังนัก ๑ ขึ้นข้างหน้านัก ๑ ขึ้นที่ไกลนัก ๑ ขึ้นที่ใกล้นัก ๑ ขึ้นที่ทวนลม ๑ ขึ้นที่สูง ๑ ชื่อว่าขึ้น ๗ ที่ส่วนข้างหนึ่ง ๆ ตามว่า ก็ เพราะเหตุไร เทวดาคนนี้ จึงไม่นั่ง ๆ แก้วว่า เพราะต้องการจะกลับเร็ว ๆ ความจริง เทวดาทั้งหลาย มายังมนุษยโลก ซึ่งเต็มไปด้วยของไม่สะอาด เหมือนที่ตั้งเว็จ เพราะอาศัยเหตุบางอย่างเท่านั้น ก็ตามปกติ เริ่มแต่ที่ ๑๐๐ โยชน์ มนุษยโลก ย่อมเป็นสถานที่ปฏิภูมสำหรับเทวดา เหล่านั้น เพราะมีกลิ่นเหม็น พวกเทวดา ย่อมไม่ยินดีมนุษยโลกนั้น เพราะเหตุนั้น เทวดาคนนั้น จึงไม่นั่ง เพราะต้องการจะทำกิจของผู้มาเฝ้าแล้ว รีบกลับ ๆ

เทพบุตรนั้น ขึ้น ๗ ที่ส่วนข้างหนึ่งอย่างนั้นแล้ว แลเห็นเหล่าเทพ และพรหม ในหมื่นจักรวาล ผู้ประชุมกันในจักรวาลนี้ นิรมิตอศภภาพเล็กละเอียดย ๑๐ บ้าง ๒๐ บ้าง ๓๐ บ้าง ๔๐ บ้าง ๕๐ บ้าง ๖๐ บ้าง ๗๐ บ้าง ๘๐ บ้าง ขนาดเท่าโอกาสปลายสุดชนทราษเส้นหนึ่ง ขึ้นแวดล้อมพระผู้มีพระภาค ผู้เปล่งปลั่งล่องเทวดาและพรหมเหล่านั้นทั้งหมด ประทับนั่งบนบวรพุทธอาสน์ที่เขาปูลาดไว้แล้ว เพราะต่างต้องการจะฟังมงคลปัญหา ทราบความปริวิตกแห่งใจของพวกมนุษย์ชาวชมพูทวีปทั้งสิ้น แม้มิได้มาในสมัยนั้นด้วยใจเพื่อจะดอนลูกศรคือความสงสัยของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง จึงได้ทูลถามพระผู้มีพระภาค ๆ เพราะเหตุนี้ พระอานนท์เถระจึงกล่าวว่า เอกมุนด์ จิตา โข สตา ดังนี้ เป็นต้น ๆ

๒. ความเป็นผู้ได้สดับมาก ชื่อว่า พาทุสัจจะ ฯ พาทุสัจจะนั้น โดยความหมาย ได้แก่ ความเป็นผู้ฉลาดในกิจนั้น ๆ อันเกิดขึ้นเพราะเรียนบ้าง เพราะฟังบ้าง ซึ่งพระพุทธรวงนะ หรือศิลาปะภายนอก เว้นความเป็นผู้ฉลาดในหัตถกรรม ที่พระผู้มีพระภาคทรงระบุด้วยสิปปศัพท์ที่จะครัสต่อไป ฯ พาทุสัจจะนั้นมี ๒ อย่าง คือ พาทุสัจจะของบรรพชิตและคฤหัสถ์ ฯ ใน ๒ อย่างนั้น ความเป็นผู้ทรงจำคำสอนของพระศาสดาที่พระผู้มีพระภาคทรงพรรณนาไว้ในอุรวลสูตรเป็นต้น โดยนัยเป็นต้นอย่างนี้ว่า ภิกษุ เป็นพหูสูตรทรงสุตะ สัมสมสุตะ คังนี้ ชื่อว่า พาทุสัจจะของบรรพชิต ฯ

อุรวลสูตรมาในปฐมปิณดาสก จตุกกนิบาต อังคุตตรนิกาย ฯ

อรรถกถาอุรวลสูตรนั้นว่า บทว่า พุสุสุโต ความว่า สุตะ คือ นวัคคัตตฤศาสน์ของภิกษุนั้นมาก อธิบายว่า เป็นอันเธอเรียนแล้วด้วยสามารถเบื้องต้นและเบื้องปลายแห่งอนุสนธิพระบาลี ฯ บทว่า สุทธโร คือ เป็นผู้รองรับสุตะไว้ได้ ฯ จริงอยู่ พระพุทธรวงนะอันภิกษุใดเรียนแต่ส่วนพระบาลีนี้ เลื่อนหายไปจากส่วนแห่งพระบาลีนี้ไม่คงอยู่ คุจน้าในหม้อทะลุ เธอ ไม่อาจจะกล่าวหรือบอกสูตรหนึ่ง หรือชาดกเรื่องหนึ่งในท่ามกลางบริษัทได้ภิกษุนี้ ไม่ชื่อว่า ทรงสุตะ ฯ ส่วนพระพุทธรวงนะอันภิกษุใดเรียนแล้ว ย่อมเป็นเหมือนเวลาที่คนเรียนแล้วนั้นแล เมื่อเธอไม่ทำการสาธยาย ตั้ง ๑๐ ปี ตั้ง ๒๐ ปี ก็ไม่เลื่อนหาย ภิกษุนี้ ชื่อว่า ทรงสุตะ ฯ บทว่า สุตสนนิจโย ได้แก่ เป็นที่สัมสมสุตะ ฯ จริงอยู่ สุตะอันภิกษุใดสัมสมไว้ในผู้คือหทัย ย่อมคงอยู่ คุจรอยจาริกที่ศิลา และคุจมันเหลวราชสีห์ที่เขาใส่ไว้ในหม้อทองคำ ภิกษุนี้ ชื่อว่าเป็นที่สัมสมสุตะ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อฏฐาสีติ ชานํ กปฺเปสึ จิตฺตา อโหสีตฺยคฺคโธ ฯ อติปจฺจโต ชานํ
อติปฺรโต อจฺจาสนฺเน อติทฺูเร ปฏฺิวาเต อุนฺนคปฺปเทเส ชานนฺติ ฉฺญชานโทเส
วชฺเชตฺวา จิตฺตา หิ เอกมฺนตํ จิตฺตา นาม ฯ กสฺมา ปนํยํ น นิสีทติ ฯ
ลหฺนฺิวตฺตติคฺคกามตฺาย ฯ เทวตฺตา หิ กิณฺณจเทว การณํ ปฏฺิจจ อสุจิปฺริตํ วจฺจชานํ
วีย มนุสฺสโลกํ อากจฺจนฺติ ปกตฺิยา ปเนตาสํ โยชนสคปฺปฏฺุติ มนุสฺสโลโก
ทฺุคฺคนฺนตฺาย ปฏฺิวฺโถ โหติ น คคฺคต อภิรฺมฺนติ เตนํยํ อากคกิจฺจํ กตฺวา
ลหฺนฺิวตฺตติคฺคกามตฺาย น นิสีทติ ฯ

เอวํ เอกมฺนตํ จิตฺโต โส เทวปฺจฺจโต ทสสทสฺสจกฺกวาแพสุ เทวทฺุรหฺมาโน
มจฺจคฺคปฺณหํ โสคฺคกามตฺาย อิมสฺมี จกฺกวาแพ สนฺนิปตฺติคฺวา เอกวาลคฺคโกฏฺิ-
โอกาสมคฺเต ทสมปฺปี วีสมปฺปี คีสมปฺปี จคฺคตฺาหีสมปฺปี ปณฺณวสมปฺปี สฏฺุจิมปฺปี
สคฺคตฺติมปฺปี อสีตฺติมปฺปี สุขุมคฺคตภาเว นิมนฺนินฺนิตฺวา สทฺุเพ เต อติกฺกมฺม วิราชมานํ
ปณฺณคฺคตปฺปวรทฺุทฺุร
นิสฺสินฺนํ ภกฺควนฺตํ ปรีวารคฺควา จิตฺเต ทิสฺวา คสฺมี
สมเช อนาคตฺานมปฺปี สกฺลชมฺพทฺุที่ปกานํ มนุสฺसानํ เจตฺสา เจโตปรีวิตกฺกมณฺณวช
สทฺุเพทวมนุสฺसानํ วิจิกิจฺจาสลลสมฺพทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุร
ภกฺควนฺตํ ปุจฺจติ ฯ เตน วุคฺคตํ
เอกมฺนตํ จิตฺตา โข สาคฺชยาทฺิ ฯ

๒. พหุสจฺจํ นาม พหุสฺสุคฺคาโว ฯ อคฺคโต ทฺุทฺุรทฺุรจณฺํ วา พาทฺิรสิปฺปี
วา อุกฺคณฺนทฺุคฺควา วา สุตฺวา วา อฺุปฺปนฺนํ คคฺคต คคฺคต โกสฺลลํ ชเปคฺควา
วกฺขมานสิปฺปคฺคทฺุร
คหิตํ หคฺคตโกสฺลลํ ฯ ตํ อนาคาริยาकारิยวเสน ทฺุวิธํ
โหติ ฯ คคฺคต อนาคาริยพหุสจฺจํ นาม พหุสฺสุโต โหติ สุตฺโร
สุตฺสนฺนิจโยติ เอวมาทฺิณา นเชน อฺุรเวลสฺสุคฺคาทฺิสฺสุ วณฺณิตํ สคฺคตฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุรทฺุร

อุรุเวลสูตฺตํ จตฺตกฺกจฺจตฺตรสฺส ปจฺมปณฺณาสกเถ๑

พหุสฺสูโตติ พหุ อสฺส สุตฺตํ นวํกสฺสจฺจตฺตาสนํ ปาถิอนุสนฺธิปฺพุพาปฺร-
 วเสน อุกฺกหิตํ โหติติ อคฺโถ ๑ สุตฺตโรติ สุตฺตสฺส อาธารภูโต๑ ยสฺส หิ
 อิติ คหิตํ อิติ ปลายติ ฉิทฺตมฺเญ อุกํ วย น ติจฺจติ ปฺริสมชฺเณ เอกํ
 สุตฺตํ วา ชาตํ วา กเถตุํ วา วาเจตุํ วา น สกฺโกติ อัยํ น สุตฺตโร นาม ๑
 ยสฺส ปน อุกฺกหิตํ พุทฺธวงฺนํ อุกฺกหิตกาลสทิสเมว โหติ ทสปี วิสตีปี
 วสฺसानิ สชฺฌาญํ อกโรนฺตสฺส น นสฺสติ อัยํ สุตฺตโร นาม ๑ สุตฺตสนฺนิจโยติ
 สุตฺตสฺส สนฺนิจโยโต๑ ยสฺส หิ สุตฺตํ ทพฺยมณฺชฺสหาย สนฺนิจิตํ สิลาย ลิจฺจิตฺเตขา
 วย สุวณฺณมฺเญ ปกฺขิจฺจตฺตสีหฺวสา วย จ ติจฺจติ อัยํ สุตฺตสนฺนิจโย นามาคิ
 ตพฺพณฺณนา๑